

În aceeași colecție:

- *Acționează și gândește ca o pisică. Liber, calm, demn, atent, încrezător, elegant, independent*
- *Acționează și gândește ca James Bond. Seducător, calm, charismatic, cinic, loial, abil, detașat, curajos*
- *Acționează și gândește ca Micul Prinț. Liber, visător, curios, altruist, fermecător, onest, blând, ingenuu*
- *Acționează și gândește ca Darth Vader. Misterios, manipulator, perseverent, puternic și un bun strateg...*
- *Acționează și gândește precum Coco Chanel. Șic, avangardistă, inovatoare, feministă, curajoasă, strălucitoare...*
- *Acționează și gândește ca Freud. Ascultă-ți visele, detașează-te, iartă cuvintele care te rănesc*

Carla Schiappa-Burdet

ACȚIONEAZĂ ȘI
GÂNDEȘTE CA
Harry Potter

loial, curajos, lider, inteligent,
studios, profund...

Traducere: Răzvan Ventura

CUPRINS

<i>Introducere</i>	9
<i>Harry dovedește că este rezistent</i>	17
<i>Harry nu s-a născut cu simțul modei</i>	25
<i>Harry își asumă cicatricea</i>	31
<i>Harry – flegmaticul britanic</i>	35
<i>Harry este favoritul profesorilor</i>	41
<i>Harry știe să fie om de echipă</i>	49
<i>Harry este un înțelept</i>	53
<i>Harry este în legătură cu lumea animalelor</i>	59
<i>Harry dă cu promptitudine replica</i>	67
<i>Harry este un mare visător</i>	73
<i>Harry se lasă uneori în seama destinului</i>	79
<i>Deși celebru, Harry a rămas modest</i>	85
<i>Harry nu-și arată teama</i>	91

<i>Harry îi este loial mentorului său</i>	97
<i>Harry nu se lasă impresionat ușor de celebrități</i>	101
<i>Harry face propriile alegeri</i>	107
<i>Harry este un bun sfătuitor</i>	113
<i>Harry este curajos</i>	117
<i>Harry este un romantic</i>	121
<i>Harry este un prieten fidel</i>	127
<i>Harry este melancolic</i>	135
<i>Harry este un sportiv înzestrat</i>	141
<i>Harry este perseverent</i>	145
<i>Harry este generos</i>	149
<i>Harry încalcă uneori regulile</i>	153
<i>Harry își păstrează stăpânirea de sine</i>	157
<i>Cu ce profesor de la Hogwarts vă identificați?</i>	161
<i>Bibliografie și filmografie</i>	173

INTRODUCERE

Harry Potter este saga literară modernă de la răscrucea celor două secole pe care ne-a fost dat să le trăim: secolul al XX-lea, în care este plasată intriga și în care s-au născut mulți dintre cititorii săi, și secolul al XXI-lea, care a văzut apărând majoritatea volume- lor. Între apariția primei cărți, *Harry Potter și Piatra Filozofală* (1997), și cea a ultimului film, *Harry Potter și Talismanele Morții, Partea 2* (2011), s-au scurs paisprezece ani; șapte volume, trei mii patru sute douăzeci și patru de pagini, pe durata cărora fanii seriei Potter au crescut alături de Harry, Ron și Hermione. Tuturor le-a plăcut să-l deteste pe Draco sau să râdă de Neville. Toți s-au închipuit străbătând linia 9 ¾, Aleea Diagon sau culoarele de la Hogwarts. Vâjhaț, Jobenul Magic, Nimbus 2000 au intrat în limbajul curent.

A apărut un veritabil univers paralel. Primii fani au crescut, au îmbătrânit, unii au devenit părinți și au putut transmite la rândul lor noii generații *cultura fanilor Potter* cu care au fost deprinși. În orice caz,

încă mai avem cu toții unsprezece ani și așteptăm scrisoarea de admitere la Hogwarts. Timpul l-a transformat pe Harry Potter, care a devenit o operă a mai multor generații, un clasic al literaturii și al cinematografului.

Apropo de literatură și de cinema! Așa cum s-a întâmplat și cu *Stăpânul inelelor* sau cu *Game of Thrones*, există o veritabilă dihotomie între tabăra adeptilor cărților și cea a fanilor filmelor. Numeroși fani ai lui Harry Potter au descoperit mai întâi cărțile, apoi transpunerea lor cinematografică li s-a revelat drept un spectacol prodigios. Unii cinefili au găsit în pasiunea pentru Harry Potter ocazia de a se cufunda într-o *cărămidă* literară care i-ar fi putut înspăimânta la prima vedere. Această reorientare spre varianta scrisă a fost uneori încurajată de un părinte sau de un profesor fan al lui Potter, capabil de a percepe bogăția cărților lui J.K. Rowling. Unii dintre aceștia, puriștii, au suportat cu greu suprapunerea a două versiuni diferite (cartea sau filmul), percepend doar diferențele și libertățile pe care și le-a permis cinematograful față de textul original, precum în cazul unei scrieri sfinte tradusă într-o limbă modernă.

Țin să-mi cer scuze direct față de puriști, nu sunt o *fană Potter* academică: trec fără ezitări de la carte la film. Pot opta pentru un maraton de filme sau să aleg un DVD în funcție de inspirația de moment, mă uit

la versiunea originală a filmului amuzându-mă de abaterile din traducere, întrucât știu pe dinafară versiunea franceză, citesc un capitol în timp ce privesc exact aceeași scenă la televizor. Pe scurt, mă văd drept o fană Potter hărnicuță, am învățat să navighez între carte și versiunea cinematografică fără a le ierarhiza totuși (să nu uităm că J.K. Rowling a influențat considerabil realizarea filmelor!).

Probabil, în adolescență sau mai recent, v-ați confruntat cu vreun surâs meschin sau cu o privire disprețuitoare atunci când v-ați mărturisit pasiunea pentru Harry Potter. Trebuie spus că Harry Potter a suferit timp prea îndelungat din cauza imaginii sale de *film pentru liceeni*, de operă de ficțiune a cărei acțiune are în centru tineri și se desfășoară într-un liceu, precum *Scream*, *American Pie* sau *Glee*. Unii își închipuiau că era vorba doar de un trio de adolescenți prieteni într-o școală și care se ocupă cu vrăjitoria. Imagine teribil de reductionistă – și ce păcat! Fie că aveți zece, treizeci sau cincizeci de ani, că faceți colecție de baghete sau de măști Nimbus 2000, că purtați o eșarfă roșie și/sau o cravată verde-argintie, că aveți o pisică pe nume Doamna Norris sau un șobolan – Scabbers, că pronunțați *LeviŌsa* și nu *LeviosĂ*, că v-ați tatuat o hoțoaică sau Talismanele Morții... vă puteți mândri că sunteți un *fan Potter*!

Motivele succesului lui Harry Potter sunt multiple și nu vom avea timp să le detaliem pe toate în cele ce urmează. Fără îndoială, un rol important l-au jucat complexitatea personajelor și subtilitatea scenariului. Diferitele niveluri de lectură și foarte numeroase universuri pe care povestirea le ia drept fundament își au și ele propria importanță: cărțile sunt înțesate cu referințe la Antichitate și la mitologie, precum în cazul lui Fluffy, câinele cu trei capete, al lui Fawkes, pasărea Phoenix a lui Dumbledore, al labirintului din Turnirul celor Trei Vrăjitori. Referințele istorice îmbogățesc la rândul lor lectura: putem identifica o paralelă între ideologia nazistă, totalitarism și Cap-de-Mort. Armata lui Dumbledore ar reprezenta un grup al Rezistenței care încearcă să răstoarne puterea întunecată, Dolores Umbridge ar fi însărcinată cu în doctrinarea maselor în detrimentul liberului-arbitru și al spiritului critic, iar discipolii lui Cap-de-Mort ar pune în practică soluția finală spre a-i extermina pe cei care nu sunt „pur-sânge”¹. Lectura seriei Harry Potter chiar este un lucru serios! Și trebuie să știi să citești printre rânduri...

Saga Harry Potter a devenit o emblemă a culturii britanice grație mai multor aspecte: felul în care

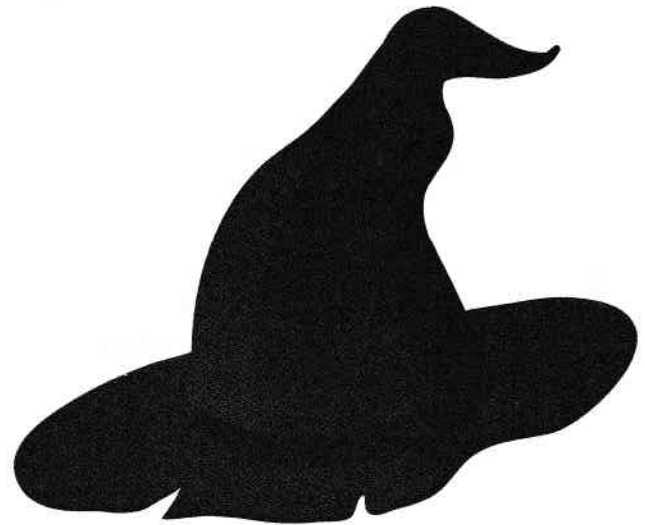
¹ Vezi și Damien BRIDONNEAU, *Harry Potter et l'histoire (Harry Potter și istoria)*, Éditions de l'Opportun, 2021. (n. a.)

descrie o societate stereotipă întruchipată de familia Dursley, satirizarea instituțiilor și a sistemului politic, dar și reprezentarea inconștientului colectiv al internatelor englezești sau al arhitecturii britanice. Harry Potter a devenit un ambasador al drapelului britanic, cu un impact mai amplu decât însăși regina. Povestea lui propune și numeroase referințe filozofice care alimentează dezbaterile și opțiunile cu care se confruntă eroul: prin reflecțiile lor cu privire la bine și la rău, la forța spiritului, la conștiință, la liberul-arbitru și la libertate, Seneca, Epictet, Descartes, Spinoza, Nietzsche, Sartre îl însoțesc pe Harry Potter. Evident, filozoful prin excelență este Dumbledore. Harry este discipolul său, la fel cum Platon l-a urmat pe Socrate (în biblioteca de la Hogwarts putem găsi lucrarea *Apologia lui Dumbledore* de Harry Potter!).

Fără îndoială, astfel au putut fi atrași cititorii timp de peste douăzeci de ani: ca și *Micul prinț* sau *Războiul nasturilor*, avem de-a face cu opere destinate a priori tinerilor, dar care se pot bucura de succes în rândul oricărei categorii de vârstă, fiecare dintre acestea receptând-o într-o cheie de lectură diferită. Harry Potter a devenit o povestire ce nu poate fi lăsată la o parte, graitoare pentru cititori extrem de diferiți, dar și pentru un public unit, deoarece ridică probleme ținând de valorile universale ale societăților noastre: viața și moartea, puterea și frica, prietenia și curajul,

Binele și Răul, realitatea și visul... Cărțile cu Harry Potter nu au găsit un public, ci și-au găsit publicul lor: au fost traduse în peste optzeci de limbi, în două sute de țări, astfel încât se crede că, în medie, în lume un locuitor din cincisprezece posedă un exemplar al unei cărți avându-l drept erou pe băiețușul cu ochelari rotunzi.

De la apariția volumului *Harry Potter și Piatra Filozofală* (1997), societatea occidentală s-a schimbat în profunzime: momentul 11 Septembrie a marcat o cotitură în ansamblul echilibrului mondial, întregul internet a creat o societate a instantaneului, a aparenței, a dorinței de acumulare, a zappingului... În astfel de condiții, să citești cărțile cu Harry Potter este considerat aproape un act de răzvrătire! Cu toate acestea, Harry Potter nu poate fi prezentat drept un profet care trebuie urmat orbește sau drept un model demn de imitat: are și el propriile slăbiciuni și propriii demoni. Harry ar trebui văzut drept un maieutician în sensul literal (respectiv – care practică arta moșitului): rolul său nu este de a da răspunsuri de-a gata, ci de a-i ajuta pe oameni să-și pună întrebări cu privire la propriile comportamente. Exact aceasta își propune, cu modestie, cartea de față: deciptarea ludică pentru cititori a acțiunilor și a gândurilor lui Harry Potter, urmărind cărțile și filmele și facilitarea transpunerii acestora în anumite situații din viața lor cotidiană, fără îndoială mai puțin trepidante, dar cu adevărat reale!

HARRY DOVEDEȘTE CĂ ESTE REZISTENT

„Uit uneori cât ai crescut.
Uneori, îl mai văd pe băiețelul din dulap.”

– Dumbledore către Harry,
Harry Potter și Prințul Semipur (2009)

„Harry, te rog să mă asculți cu atenție.
Nu ești un băiat rău.
Ești un puști foarte de treabă căruia
i s-au întâmplat lucruri rele (...).
Cu toții avem în noi lumină și umbră.
Ceea ce contează este ce ne determină să acționăm.
Aceasta ne definește cu adevărat.”

– Sirius Black către Harry,
Harry Potter și Ordinul Phoenix (2007)

Scena de început a primului film din serie, *Harry Potter și Piatra Filozofală*, îl arată pe Harry abandonat din fragedă pruncie. Dumbledore, îmbrăcat cu o lungă mantie violet, și profesoara McGonagall, sub forma unei pisici, lasă în toiul nopții copilul în fața unei case din Privet Drive și dispar. O existență poate fi începută sub auspicii mai norocoase...

Moartea părinților lui Harry, asasinați de Cap-de-Mort când încercaseră să-și protejeze copilul, este o dramă și va fi firul roșu al întregii intrigi. Prin forța magiei, părinții săi, James și Lily Potter, vor recurge la intervenții episodice, din ce în ce mai pronunțate, în aproape fiecare volum. De exemplu, în *Harry Potter și Piatra Filozofală*, eroul își vede părinții în oglinda lui Erised (oglindea dorinței): „Pentru prima dată în viață,